

**Wymagania edukacyjne z języka polskiego w klasie V
niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych**

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Kształcenie literackie i kulturowe:

- czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i zna ich treść;
- technika głośnego i cichego czytania pozwala na zrozumienie tekstu;
- względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy o zrozumieniu przez ucznia analizowanego zagadnienia;
- błędy językowo - stylistyczne, logiczne i ortograficzne popełniane w wypowiedziach pisemnych nie przekreślają wartości pracy i wysiłku, jaki uczeń włożył w ich napisanie.

Fleksja i składnia:

- rozróżnia części mowy;
- wskazuje podmiot, orzeczenia i określenia;
- odmienia przez przypadki rzeczownik w prostej odmianie;
- odmienia czasownik przez osoby, liczby, czasy, rodzaje;
- odmienia przymiotnik przez przypadki;
- potrafi wskazać zdanie, równoważnik zdania, zdanie pojedyncze, zdanie złożone.

Fonetyka:

- dzieli wyraz na głoski, litery i sylaby;
- stara się poprawnie akcentować wyrazy na 2. sylabie od końca.

Ortografia i interpunkcja:

- zna podstawowe zasady ortograficzne;
- wstawia przecinek przed powtórzonym spójnikiem.

OCENA DOSTATECZNA

Kształcenie literackie i językowe:

- w wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad poprawnej budowy zdań;

- w miarę samodzielnie potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie V;
- opanował technikę poprawnego czytania i doskonali ją pod względem dykcji, intonacji, akcentowania;
- poprawia błędy wskazane przez nauczyciela przy pomocy słownika ortograficznego;
- wskazuje elementy świata przedstawionego w utworze (miejsce i czas akcji, bohaterów, wydarzenia);
- odróżnia zdarzenia i postacie fantastyczne od realistycznych w poznanych utworach;
- w utworze lirycznym wskazuje epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, uosobienia, kontrast;
- w miarę samodzielnie posługuje się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV;
- czyta większość wymaganych lektur w całości i zna ich treść.

Fleksja i składnia:

- tworzy bezokoliczniki od czasowników w formie osobowej (i odwrotnie);
- określa formę fleksyjną rzeczowników;
- odmienia rzeczownik i przymiotnik przez przypadki;
- rozpoznaje rzeczownik w roli podmiotu;
- rozpoznaje czasownik w roli orzeczenia;
- łączy przymiotnik z rzeczownikiem i odmienia przez przypadki;
- rozpoznaje w zdaniu liczebnik;
- rozróżnia zdanie i równoważnik zdania;
- podaje przykłady typów zdań;
- łączy w zespoły składniowe wyrazy tworzące zdanie;
- wpisuje zdanie w podany wykres (prostsze przykłady);
- z podanych zdań pojedynczych tworzy zdanie złożone.

Fonetyka:

- odróżnia samogłoski od spółgłosek;
- rozróżnia rodzaje głosek;
- dzieli wyraz na sylaby;

- poprawnie akcentuje wyrazy na 2. sylabie od końca.

Ortografia i interpunkcja:

- poprawnie zapisuje „nie” z czasownikiem, rzeczownikiem, przymiotnikiem, przysłówkiem, liczebnikiem (bez wyjątków);
- poprawnie zapisuje liczebniki.

OCENA DOBRA

Kształcenie literackie i językowe:

- czyta wszystkie wymagane lektury w całości, zna ich treść i problematykę;
- czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowej intonacji i akcentowania;
- jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać jedynie nieliczne błędy językowo - stylistyczne, logiczne i ortograficzne;
- samodzielnie poprawia błędy wskazane przez nauczyciela;
- potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie V;
- w wypowiedziach próbuje oceniać i wartościować problemy, zjawiska dotyczące języka, literatury oraz kultury;
- nazywa cechy gatunkowe mitu i bajki;
- poprawnie sporządza plan ramowy i szczegółowy fragmentów lektury;
- poprawnie posługuje się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV.

Fleksja i składnia:

- określa formę gramatyczną czasowników;
- stosuje w zdaniu czasownik w formie osobowej i nieosobowej;
- poprawnie odmienia czasownik typu: umiem, rozumiem, idę;
- uzasadnia pisownię rzeczownika, odwołując się do odmiany;
- w zdaniu wskazuje przyimki i wyrażenia przyimkowe, określa ich rolę;
- tworzy przysłówki od przymiotników, stosuje je w zdaniach i określa ich rolę;
- określa formę gramatyczną przymiotnika z rzeczownikiem;

- określa przypadek liczebnika i rzeczownika;
- zastępuje słowem liczebniki podane cyfrą i odwrotnie;
- stosuje w zdaniu liczebnik zbiorowy w odpowiednim przypadku;
- przekształca zdanie na równoważnik zdania i odwrotnie;
- przedstawia za pomocą wykresu budowę zdania pojedynczego rozwiniętego (na łatwych przykładach);
- rozpoznaje i nazywa określenia rzeczownika i czasownika w zdaniu;
- przekształca zdanie pojedyncze na złożone i odwrotnie;
- układa zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie.

Fonetyka:

- określa cechy głoski;
- poprawnie akcentuje wyrazy na 3. i 4. sylabie od końca.

Ortografia i interpunkcja:

- stara się poprawnie zapisywać wyrazy z „i”, „j” po spółgłoskach i samogłoskach;
- poprawnie zapisuje cząstki -bym, -byś, -by (w czasownikach);
- prawidłowo zapisuje „nie” z czasownikiem, rzeczownikiem, przymiotnikiem, przysłówkiem, liczebnikiem.

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej.

- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności;
- zazwyczaj aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych;
- bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim;
- wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

Kształcenie literackie i językowe:

- wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne pod względem stylistycznym – językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym;
- doskonale potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV (opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis wyglądu przedmiotu i postaci, dialog, list, kartka pocztowa, zaproszenie, życzenia,

odmowa, przeprosiny, powitanie, przepis, ogłoszenie, zawiadomienie, podziękowanie, pamiętnik, notatka w postaci schematu) i w klasie V (gratulacje, plan odtwórczy ramowy i szczegółowy, instrukcja, opis krajobrazu lub dzieła sztuki);

- zachowuje trójdzielną kompozycję opowiadania;
- dba o prawidłowy układ graficzny wypowiedzi pisemnej – akapity;
- redaguje opowiadanie z dialogiem;
- redaguje twórcze opowiadanie z cechami charakterystycznymi dla mitu;
- objaśnia morał wypływający z bajki;
- wykazuje się bardzo dobrą znajomością przeczytanego tekstu;
- samodzielnie sporządza plan odtwórczy (ramowy i szczegółowy) tekstu literackiego i kompozycyjny własnej wypowiedzi;
- nazywa cechy bohatera i przywołuje czyny, zachowania, które o tym świadczą;
- potrafi nazywać stany psychiczne i ich przejawy;
- ma bogaty zasób słownictwa i umiejętnie się nim posługuje;
- samodzielnie i sprawnie posługuje się słownikiem ortograficznym, języka polskiego i wyrazów bliskoznacznych;
- analizuje utwór poetycki, wskazując elementy poznane w klasie IV (epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, uosobienia, kontrast, wersy, rymy, osobę mówiącą w wierszu) i w V (przenośnia, wątek, wiersz nierymowany);
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji.

Fleksja i składnia:

- biegle rozróżnia części mowy poznane w klasie IV i V;
- łączy przymiotnik z rzeczownikiem, odmienia i określa przypadek, liczbę i rodzaj;
- określa rolę przyimków w zdaniu;
- podaje poprawne formy liczebników;
- klasyfikuje rodzaje wypowiedzeń, podaje ich przykłady;
- nazywa części zdania, wskazuje sposób ich wyrażenia;

- buduje zdania złożone podrzędnie i współrzędnie;
- układa zdanie pojedyncze rozwinięte według podanego wzoru (trudniejsze przykłady).

Fonetyka:

- omawia zależność brzmienia głosu od ruchów i pozycji narządów mowy;
- podaje wszystkie zasady akcentowania wyrazów w języku polskim omawiane na lekcjach.

Ortografia i interpunkcja:

- poprawnie zapisuje wyrazy z „i”, „j” po spółgłoskach;
- prawidłowo stosuje przecinki w zdaniu złożonym.

OCENA CELUJĄCA

Wiedza ucznia znacznie wykracza poza obowiązujący program nauczania.

- doskonale opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej;
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności;
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej;
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak w piśmie;
- aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych;
- z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim;
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym;
- wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe;
- odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów;
- współpracuje w zespole, podejmuje działania mające na celu sprawną realizację zadań;
- wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze przy odbiorze i analizie tekstów;
- interpretuje głosowo utwory poetyckie;

- przygotowuje adaptację sceniczną;
- przygotowuje i prezentuje portfolio lub prezentację multimedialną;
- posiada umiejętności z zakresu nauki o języku wyższe niż przewidywane w programie nauczania klasy V.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Otrzymuje ją uczeń, który nie opanował podstawowych wiadomości z fleksji, składni, słownictwa, fonetyki, ortografii, w zakresie redagowania poznanych form wypowiedzi oraz elementarnych wiadomości z zakresu analizy utworu literackiego, przewidzianych podstawą programową w klasie piątej.

Nie opanował techniki głośnego i cichego czytania nawet w stopniu dopuszczającym.

Wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym.

W wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych.

Nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności.

Nie potrafi skorzystać ze słowników i encyklopedii.